Scriitori francezi în Capitală

D. Duhamel rostindu-şi cuvantarea

Cei trei scriitori francezi, Georges Duhamel, Jean-Louis Vaudoyer şi André Therive, cari au sosit Duminică seară în Capitală ca soli ai Franţei, spre a asista la deschiderea săptămânii cărţii franceze, care se desfăşoară în prezent în Bucureşti, au primit Luni la Institutul de înalte studii franceze din Capitală pe reprezentanţii presei.

D. Georges Duhamel a arătat dela început că şi-a consacrat mulţi ani din viaţă pentru deslegarea problemei cărţii, atât în Franţa, cât şi în restul lumii.

Intreaga ştiinţă şi deci civilizaţia omului este cristalizată în cărţi şi nu în celula vie şi fizică pe care o poartă în trupul său.

Cartea este deci simbolul culturii supreme care cuprinde, în complexul ei, adevărate reţete pentru viaţă, atât din punct de vedere tehnic, filosofic, moral cât şi sentimental.

Intr'adevăr, graţie acestui mijlocitor minunat dintre generaţii, care este cartea, omul de astăzi poate să continue firul gândului înaintaşilor săi, adăogând pe această cale, în fiecare zi, o noţiune nouă sau perfecţionată.

Dacă printr'un fenomen oare care, cartea ar dispare, omul în foarte scurtă vreme ar deveni animalul cel mai mizerabil.

Datorită faptului că întreaga cultură omenească este cuprinsă în filele şi slovele cărţilor, d. d. Georges Duhamel a intrat într'un război deschis împotriva tuturor instrumentelor civilizaţiei, cum e radio-ul, cinematograful şi altele, cari prin însăşi felul lor îndepărtează pe oameni din sfera cărţilor, care ar rămâne astfel apanajul unei minorităţi din ce în ce mai redusă.

In această direcţie a civilizaţiei prin carte, Franţa a avut totdeauna un rol covârşitor.

Marile curente de idei venite cu violenţă dela Est, s'au îndreptat cu încetul spre Apus cristalizându-se definitiv în Franţa, loc ce poate fi socotit pentru europeni ca Extremul Occident.

România fiind aşezată în drumul acestei căi spirituale a ideilor, are menirea să contribuie, atât la filtrarea ideilor Orientului cari se îndreaptă spre Occident, cât şi la difuzarea gestului apusean în Europa Orientală, datorită stadiului de metastază a culturii latine la care a ajuns.

Franţa, din acest punct de vedere poate conta cu hotărâre pe sprijinul spiritual al României.

D. Georges Duhamel arată apoi că este fericit că în vremurile actuale de impermeabilitate a graniţelor, între Franţa şi România există în mod viu şi intens, cel mai înalt schimb de bunuri, schimbul cărţilor.

Intr'adevăr, rolul cărţii franceze în România este cunoscut îndeajuns, iar în prezent şi cartea românească este tradusă cu mult succes în capitala Franţei. Acest schimb, făcut cu atâta dragoste şi deoparte şi de alta, este cel mai mare act făcut pentru propăşirea civilizaţiei.

D. Therive, în numele criticilor literari francezi al căror preşedinte este, a arătat însemnătatea acestor personagii în cadrul literaturii, cari fac cu obiectivitatea cuvenită cea mai fericită trecere între autori şi cititori.

Mărind sfera de activitate a acestor intermediari spirituali, criticii sunt meniţi să ajute în mare măsură cunoaşterea popoarelor între ele, cu ajutorul cărţii.

In acest sens, datorită criticilor francezi, cartea ţării lor e adânc cunoscută în România şi în prezent suntem în faţa înregistrării şi a fenomenului opus: cartea autorilor români pătrunde în Franţa.

D. A. Dupront, directorul Institutului de înalte studii, a subliniat însemnătatea acestei săptămâni a cărţii franceze, la care participând peste 70 de librării din Capitală, s'a pus până în prezent în circulaţie o sumă ce depăşeşte un milion de franci.

ŞEDINŢA FESTIVA DELA FUNDAŢIA CAROL I

După amiază, în cadrul unei şedinţe festive, cei trei autori francezi au fost prezentaţi publicului românesc.

Erau de faţă d-nii: dr. C. Angelescu, consilier regal; Mihai Ralea, ministrul muncii; D. V. Ţoni, subsecretar de stat la ministerul educaţiei naţionale; părintele Nae Popescu, subsecretar de stat la culte; Adrien Thierry, ministrul Franţei; René de Weck, ministrul Elveţiei; baronul Guillaume, ministrul Belgiei; D. Gusti, I. M. Sadoveanu, S. Mehedinţi, C. Stoicescu, Rădulescu-Motru, Mrazec, D. Hurmuzescu, V. Vâlcovici, Petre Antonescu, g-ral Costandache, Gr. Dimitrescu, G. Plastara, M. Lefteriu, Em. Bucuţa, C. Kiriţescu, Ion Pillat, A. Dupront, cu întreg personalul Institutului francez de înalte studii; Em. Ciomac, Burileanu, etc.

Şedinţa a fost deschisă de d. **Mihail Ralea.**

D. Georges Duhamel a arătat în cuvinte calde chipul în care a cunoscut România acum 7 ani, precum şi felul în care a început să iubească România de când a păşit la studiile universitare.

După ce a făcut un întreg istoric al umanismului, ca fundament al civilizaţiei, precum şi al idealului de măsură, toleranţă şi justiţie, a arătat că aceste noţiuni sunt specifice poporului francez, care şi-a făcut o faţă de a le împrăştia în tot cuprinsul lumii, prin intermediul luminos al cărţilor.

Astăzi, spune d-sa, în încheiere, Franţa care a avut întotdeauna rolul pionierului, nu va lăsa să dispară în furtuna ideologiilor marile sale valori naţionale cari vor face să se perpetueze veşnic geniul spiritului francez.

D-sa a arătat apoi că e fericit că pe această cale Franţa nu e singură şi are alături de ea un suflet cald, prietenos şi înţelegător: sufletul românesc.

D. Ion Marin Sadoveanu, preşedintele „Societăţii scriitorilor români", a făcut istoricul evoluţiei cărţii franceze în România, arătând în acelaş timp gradul de cultură la care s'a ajuns astăzi, graţie luminei deosebite a acestei culturi.

D. Rădulescu-Motru, preşedintele Academiei Române, a salutat sosirea celor trei crainici ai scrisului francez, arătând tot celace simte România pentru Franţa, precum şi legătura trainică ce există între autorul francez şi cititorul român.

D. Mihail Ralea a arătat că până în preajma războiului cartea franceză a fost cartea cea mai populară în ţara noastră.

Cu încetul, când literatura română a prins rădăcini temeinice şi a început să se afirme cu tărie, ea s'a ţesut pe canavaua sufletească a culturii rămase în urma cărţii franceze.

Astăzi, spune d-sa, sărbătorim acest izvor de cultură, care prin rolul său covârşitor a făcut să ne rămâie în suflet ideia naţională, raţiunea, latinitatea şi umanismul.

*

Comitetul executiv al săptămânii cărţii franceze a dat Luni un dejun, la sediul institutului francez de înalte studii în România, în onoarea delegaţiei scriitorilor francezi.

Au luat parte la dejun d-nii: G. Duhamel, A. Therive, J. L. Vaudoyer; dr. C. Angelescu, consilier regal; M. Ralea, ministrul muncii; D. V. Ţoni şi E. Titeanu, subsecretari de stat; I. Petrovici, I. Lugosianu, D. Gusti, foşti miniştri; C. Stoicescu şi Rădulescu Motru profesori universitari; Spitzmuller, R. Sarret, Chopin de Janvry şi alţii.

La sfârşit, d. A. Dupront a salutat în cuvinte călduroase pe cei trei oaspeţi sosiţi la noi să perpetueze legăturile de prietenie spirituală dintre Franţa şi România.

Gr. Olimp Ioan

Autografe

pentru ziarul nostru

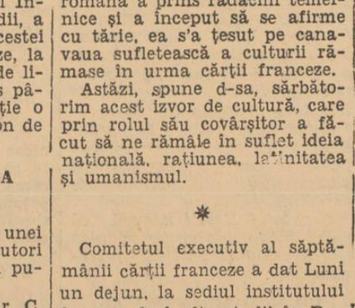

Pentru cititorii „Universului" cu salutul meu prietenesc.

G. DUHAMEL

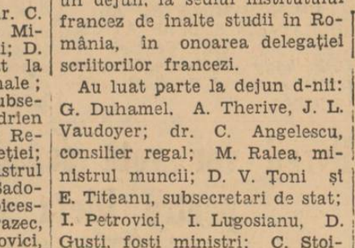

Fie ca „Universul" să devie lumea civilizată.

A. THERIVE

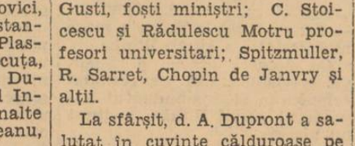

J. L. VAUDOYER care găseşte în România gustul civilizaţiei armonioase.

Ministrul României la Londra a fost pus in disponibilitate

Monitorul oficial de Luni publică următoarea decizie a ministerului de externe:

„Prin decretul regal nr. 4.018 din 29 Noembrie 1938, d. Vasile Grigorcea, trimis extraordinar şi ministru plenipotenţiar la Londra, este pus în disponibilitate pe ziua de 28 Noembrie 1938".

Contra TUSEI

SIROP FAMEL

Flacon mare şi mic de vânzare în toate farmaciile şi drogueriile bune.

Noua înfăţişare

a problemelor negustoreşti

Asigurarea şi asistenţa negustorilor. — Modificarea legii registrului de comerţ

Problemele negustoreşti traversează azi aceleaşi transformări imprimate de ritmul vremei, în sensul că se caută a se vedea în negustor aceia ce este în realitate, adică factorul economic de o deosebită importanţă în aşezarea noastră de stat.

Numai apreciind rolul productiv al negustorului în angrenajul vieţii economice, înţelegem că asemenea elemente trebuesc susţinute de stat, asigurându-le continuitate în legiuiri şi ferindu-i de apăsări nedrepte, cari împiedică desvoltarea normală a comerţului.

Nu arareori se văd negustori, cari investind capitaluri importante în comerţul lor şi cu toată destoinicia ce-o depun, ajung să nu poată fructifica munca şi capitalul lor şi se văd ajunşi pe drumuri în multe cazuri.

Unii pe drumuri, bolnavi, neîngrijiţi, aleargă umiliţi pela uşile celor cu stare, spre a căpăta o licărire de speranţă pentru ziua de mâine, când poate calvarul nevoilor stăruie cu aceeaşi putere.

Slabele încercări oficiale de ajutorare ale negustorilor, n'au putut da roade şi până eri ne găseam în aceeaş tristă situaţie.

INFIINŢAREA NOULUI OFICIU DE ASISTENŢA

In cadrul acestor preocupări, guvernul — în urma propunerii d-lui ministru al economiei naţionale, Mitiţă Constantinescu — a întocmit un proect de lege, prin care se înfiinţează un **oficiu pentru asistenţa şi asigurarea comercianţilor şi industriaşilor**, menit să acorde comercianţilor şi industriaşilor, cari au sau au avut firme înscrise în registrul de comerţ, următoarele înlesniri:

a) îngrijire medicală, medicamente şi pansamente în caz de boală sau accidente;

b) ajutoare băneşti în caz de invaliditate permanentă, care i-ar împiedica de a-şi mai continua comerţul sau industria lor;

c) ajutor de înmormântare, lor sau soţiei şi copiilor minori decedaţi în timpul vieţii membrului oficiului;

d) ajutoare băneşti membrilor ce nu-şi mai pot continua comerţul sau industria lor, rămaşi fără nici un fel de mijloace de trai, precum şi văduvei şi copiilor lor minori, fără mijloace de existenţă ai membrilor decedaţi.

Acest oficiu se va mai ocupa să încheie pentru toţi membrii săi şi pentru familiile acestora asigurări facultative asupra vieţii.

Prin proectul de lege întocmit de guvern, proect care va apare zilele acestea, se mai prevăd o serie de dispoziţii asupra condiţiunilor de funcţionare a oficiului şi distribuirea ajutoarelor.

Aceste scutiri să fie valabile numai pentru timpul cât comerţul va fi exercitat personal de acei arătaţi mai sus.

Cererea de autorizare de a face comerţ sau de schimbare a felului comerţului, să fie adresată Camerei de comerţ în circumscripţiunea căreia urmează a fi exercitat comerţul.

La cerere se vor alătura, pe lângă celelalte dovezi cerute de lege şi următoarele acte: un certificat de pe cazierul judiciar, prevăzut de codul de procedură civilă, privind pe cel ce solicită a exercita comerţul individual, pe asociaţii societăţilor în nume colectiv, în comandită simplă şi cu răspundere limitată şi pe fondatorii, administratorii şi directorii societăţilor pe acţiuni; un extras din registrul comerţului respectiv, dacă petiţionarul a mai exercitat comerţul, sau un certificat eliberat de Uniunea camerelor de comerţ şi de industrie, că nu a mai exercitat niciodată vreun comerţ; un certificat al Camerei de comerţ respective, doveditor al practicei de specialitate.

Camera de comerţ şi de industrie să dea un aviz informativ asupra oportunităţii şi utilităţii întreprinderilor în ramura de comerţ respectivă, asupra pregătirii profesionale şi moralităţii comerciantului persoană fizică, membrilor societăţilor în nume colectiv şi în comandită simplă, precum şi asupra moralităţii membrilor fondatori şi administratorilor societăţilor pe acţiuni.

Acest aviz să fie comunicat în scris şi comisarului guvernului de pe lângă Camera de comerţ şi de industrie respectivă, care, dacă nu face opunere formală şi scrisă la aviz, Camera de comerţ şi de industrie să fie îndatorată să înainteze deîndată cererea împreună cu avizul său la Comisiunea specială, instituită pe lângă camera de comerţ din capitala fiecărui ţinut.

Aceste doleanţe sunt examinate la ministerul economiei naţionale

Modificarea legii registrului de comerţ

Intrucât şi actuala funcţionare a oficiului registrului comerţului cuprinde unele lipsuri inerente unei legiuiri pripite, negustorimea a intervenit pe lângă forurile conducătoare să se aducă unele modificări corespunzătoare nevoilor actuale şi anume:

Inmatricularea în registrul comerţului pentru acei cari vor să exercite un comerţ individual, pentru societăţile în nume colectiv, în comandită simplă, cu răspundere limitată şi pe acţiuni, să se facă numai în urma obţinerii autorizaţiunii de a face comerţ care va putea fi acordată în urma îndeplinirii următoarelor condiţiuni;

Petiţionarul să fi absolvit cel puţin cursul primar complet; să aibă o practică de 1-5 ani, în raport cu studiile ce posedă, în specialitatea în care vrea să exercite comerţul, drept practică putându-se socoti şi timpul servit ca reprezentant, comisionar, funcţionar comercial sau practicant propriu zis; să nu fi fost condamnat pentru: furt, tâlhărie, contrabandă, înşelăciune, fals de orice natură şi întrebuinţare de fals, plăsmuire, rupere de sigilii, sustragere de sub sechestru, mărturie mincinoasă, jurământ fals, abuz de încredere, precum şi pentru orice infracţiuni contra ordinei publice şi apărarea ordinei în stat; pentru bancrută frauduloasă, concurenţă neleală, gestiune frauduloasă în conducerea unei întreprinderi de stat sau particulară, precum şi pentru delictele celelalte cuprinse în cap. III, titl. XIV cod. penal; în recidivă de infracţiune la legea pentru reglementarea comerţului de devize şi la legea controlului circulaţiunii metalelor preţioase.

Aceste condiţiuni vor trebui îndeplinite de cei cari exercită comerţul individual şi de:

prepuşii şi procuriştii întreprinderilor individuale sau colective; conducătorii sucursalelor şi agenţiilor; asociaţii şi administratorii societăţilor în nume colectiv, în comandită simplă şi cu răspundere limitată; directorii societăţilor pe acţiuni şi în comandită pe acţiuni; cesionarii, cumpărătorii sau dobânditorii cu orice titlu al unui fond de comerţ.

Condiţiunile prevăzute la puncte A şi C din art. 2, vor fi îndeplinite şi de membrii fondatori şi administratorii societăţilor pe acţiuni şi în comandită pe acţiuni.

Aceste condiţiuni vor trebui îndeplinite în tot cursul exercitiului comerţului, sub sancţiunea retragerii autorizaţiunii prevăzută de această lege, la cererea Camerei de comerţ şi de industrie sau a ministerului economiei naţionale, printr'o hotărâre a comisiunii, care se institue prin prezenta lege, pronunţată în urma citării celui interesat.

Hotărârea de retragere a autorizaţiunii, nu poate fi atacată decât cu recurs.

Soţiile falimţilor nereabilitaţi nu pot exercita nici-un comerţ timp de 10 ani, dela declararea în stare de faliment a soţului.

Să se scutească de îndeplinirea condiţiunilor de practică de la 1-5 ani: părinţii, soţia şi copiii comerciantului decedat, care continuă comerţul defunctului; comercianţii cetăţeni români din comunele rurale, cari vor să exercite un comerţ în comunele urbane, dacă fac dovada că au exercitat neîntrerupt un comerţ de cel puţin un an; locuitorii din comunele rurale, cultivatori de pământ, sau meşteşugari ce voiesc să exercite un comerţ în aceste comune, precum şi locuitorii mărginaşi din comunele urbane, cultivatori de pământ sau meşteşugari, ce voiesc a exercita un comerţ în comuna urbană respectivă sau în vreo comună rurală învecinată; acei cari fac dovada că au exercitat un comerţ ambulant de alimente timp de cel puţin doi ani în comunele urbane; acei a căror principală activitate comercială este desfacerea produselor agricole de orice fel; acei cari vor obţine dela ministerul economiei naţionale dispensă de practică profesională, pe baza avizului favorabil al Camerei de comerţ şi de industrie respectivă.

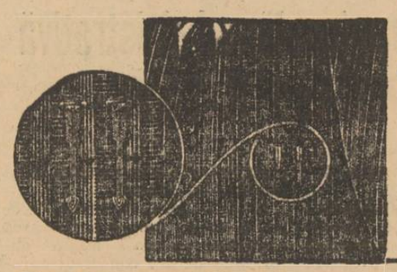

Nivelul de cerneală TOTDEAUNA VIZIBIL

Styloul Elitei .... accesibil tuturor

CEL MAI PERFECT TOC REZERVOR PE CARE L'A VAZUT VREODATA LUMEA

Tocul Vacumatic este suprema perfecţiune obţinută de Parker după 40 ani de fabricaţiune. Tocul care trezeşte admiraţie unanimă.

Parker Vacumatic nu are mecanismul învechit al celorlalte tocuri cu pompă. Mecanismul său este plasat în partea de sus a tocului, la adăpostul cernelii, care ar putea să-l atace şi să-l defecteze. Deaceea poate fi garantat perfect, din punct de vedere mecanic.

Cele 7 feluri de peniţe reversibile, de grosimi diferite, permit o bogată alegere a peniţei potrivite scrisului Dvs. Nici un fel de scris nu va putea deteriora scrisul ei lin. Tocul Vacumatic conţine suficientă cerneală pentru a scrie o carte. Cantitatea de cerneală clar vizibilă, vă avertizează la timp, când trebue să-l reîncărcaţi.

Cu totul diferit de celelalte tocuri prin încărcătorul lui patentat "Diaphragm" (încarcă în 8-10 secunde).

Scris instantaneu la atingerea hârtiei.... Peniţa din cel mai fin aur şi iridium ca o bijuterie...

Parker Vacumatic

Marcă depusă

MECANISMUL GARANTAT PERFECT

De vânzare la toate Librăriile si Papetăriile bine asortate si magazine de specialitate

Contine 102% mai multa cerneala decat FAIMOASELE DUOFOLD

TOCURI REZERVOARE: Lei 1,600—3,000 CREIOANE: Lei 1,000 & 1,400

Intrebuinţaţi negreşit: PARKER QUINK, cerneala ultra-fluidă

Reprezentant şi depozitar general pentru România:

MAX GRUNDHAND, BUCUREŞTI I, CALEA VICTORIEI NR. 41, PASAJUL ROMAN

FABRICI DE GHIAŢĂ
INSTALAŢIUNI FRIGORIFERE
marca Thomas Ths. SABROE & Co.
orice mărime

KURT ORNSTEIN
birou technic · STR. DIM. RACOVIŢA 10 · TEL. 3.93.63

Expoziţia bazar

a primăriei sectorului I Galben

Luni, s'a deschis la primăria sectorului I Galben, din piaţa Amzei, în sala de aşteptare, o expoziţie de lucru de mână, modele originale, artistice şi româneşti, lucrate de femeile sărace din cuprinsul sectorului, sub supravegherea unui comitet de doamne.

Expoziţia rămâne deschisă până la sfârşitul săptămânii.

Modelele frumoase şi execuţia artistică, dar mai ales preţurile extrem de reduse, — primăria neurmărind niciun folos material — a făcut ca chiar din prima zi expoziţia să fie vizitată de foarte multă lume.

Cu sumele realizate din vânzarea acestor lucruri, primăria va ajuta de sărbători persoanele sărace din sector.

CELE MAI EFTINE şi CONFORTABILE
EXCURSII
de Sărbători
fără paşaport şi fără viză
Crăciunul la NISA,
Revelionul la PARIS
sau LONDRA
Lei 11.850. —
Cu trenul la ATENA
Lei 6.500. —
Informaţiuni şi înscrieri la Asociaţia Scriitorilor şi Autorilor Militari Români, B-dul Elisabeta 46, Tel. 364.31 şi Banca Română de Comerţ, Cal. Victoriei 34. Tel. 345'75.

Antinevralgic
Dr. NANU MUSCEL
este cel mai bun
Se vinde numai în cutii originale, conţinând 2 buline şi cu semnătura doctorului.
Depozit Farmacia N. Popovici, Bucureşti, Calea Rahovei 265.
1602

Starea sănătăţii

d-lui rector Ştefănescu-Goangă inspiră îngrijorări

La plămânul rănit s'a declarat o congestie

Cluj, 5 Decembrie

Azi la amiază, starea d-lui rector Ştefănescu-Goangă se menţine serioasă. Medicii dau şi pe ziua de azi, buletinul de eri. In jurul rănii dela plămân, se pare a se fi declarat o congestie, care pentru moment, nu este alarmantă, însă medicii sunt îngrijoraţi, pentrucă starea sănătăţii generale a bolnavului a avut mult de suferit.

Un elev de liceu distruge catalogul clasei

Constanţa, 5 Decembrie

Azi dimineaţă, la liceul „Mircea cel Bătrân" din localitate s'a constatat cu surprindere că lipsesc mai multe file din catalogul clasei IV-a.

Imediat, direcţiunea liceului a dispus facerea cuvenitelor cercetări şi autorul acestei isprăvi a fost identificat în persoana elevului Constantinidis Gheorghe, din clasa IV-a.

Elevul a declarat, că profitând de faptul că profesorii şi ceilalţi elevi se aflau în curte, a intrat în cancelarie şi a rupt foile din catalog. Apoi a eşit în stradă şi, în parcul din faţa liceului a rupt foile furate. Deasemenea, a declarat că a distrus catalogul pentru că avea note rele la mai multe obiecte.

De notat faptul că elevul este fiul unui comerciant paşaportar.

Direcţiunea liceului a înaintat parchetului pe nesocotitul elev.

Distribuirea măştilor contra gazelor

Primim următoarele:

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că distribuţia măştilor de protecţie contra gazelor, tuturor funcţionarilor civili, cari au achitat costul lor prin departamentele respective, este în curs şi s'a distribuit peste 1/3 din numărul total.

Distribuţia acestor măşti se face treptat la toate departamentele şi în ordinea urgenţei fixate de marele stat major.

Totodată se aduce la cunoştinţa întregei populaţii civile, că cei doritori, pot să-şi procure măşti de protecţie contra gazelor de modelul fixat de M. A. N. şi recepţionate de comisiile militare, dela societăţile „Sarogaz" şi „Antigaz" cu sediul principal în Bucureşti şi cari poartă plumburile de recepţie ale comisiunei.

Pentru anul acesta, preţul acestor măşti a fost fixat prin decizia M. A. N. nr. 848 din 26 Iulie 1938, la 640 lei bucata, loco oficial de vânzare, în care preţ nu este cuprins impozitul pe cifra de afaceri.

„MOLDOVENII"

de GEORGETA MIRCEA CANCICOV

(Editura „Naţionala-Ciornei"-Bucureşti, 1938)

Moldovenii, al doilea volum de proză pe care-l publică d-na Georgeta Mircea Cancicov, după debutul atât de remarcabil de anul trecut, cu *Poeni*, poartă scrise pe coperta interioară aceste câteva cuvinte lămuritoare asupra cuprinsului cărţii: „Din viaţa satului meu". Satul autoarei îl cunoaşte cititorul primului volum: Poeni.

Acum luăm cunoştinţă de traiul zilnic al locuitorilor acestui sat, cu bucuriile şi necazurile lor mărunte sau mai mari care-i alimentează necontenit cronica vie, nescrisă, despre care d-na Cancicov ne informează laborios şi cu belşug de amănunte, nelăsând să se întrevadă nicăieri, că materialul de observaţie atât de interesant, adunat dealungul celor trei sute de pagini ar tinde să ilustreze o preferinţă, o atitudine sau să îndreptăţească o concluzie personală. Bănuim chiar că autoarea va fi ezitat să prelucreze acest material în vederea unei construcţii epice de amploarea unui roman cu subiectul din viaţa de la ţară, de „a romanţa" căutşi de puţin, pentru a nu fi stânjenită nici chiar de servitutea prejudecăţii literare. Mentalitatea şi felul de viaţă ale ţăranului sunt interpretate de obicei şi folosite ca argumente demonstrative pentru susţinerea unor teorii sociale. Orice intenţii de acest fel sunt străine scrisului d-nei Cancicov, în cartea de faţă, a cărei semnificaţie preţioasă ni se pare a fi o surprinzătoare disciplină artistică: renunţarea la orice orgoliu personal din partea autoarei. Străduinţa d-sale către cunoaşterea dezinteresată izbuteşte să ne înfăţiseze în *Moldovenii* una dintre prezentările cele mai veridice şi mai naturale ale vieţii ţărăneşti, din câte s'au scris în literatura noastră.

Despre mediul rural, d-na Cancicov are o experienţă personală, nemijlocită, pe care ne-o împărtăşeşte sub forma caleidoscopică a unor variate aspecte şi scene din viaţa locuitorilor satului Poeni, redate cu un realism robust, fără altă preocupare decât aceea a unei cât mai credincioase evocări, deşi fragmentarea în capitole scurte, fiecare altfel intitulat, avându-şi echilibrul propriu şi înţeles deplin în proporţiile modeste reduse la câteva pagini, ar fi constituit un îndemn către conturul miniatural şi sugestia muzicală. Atunci am fi avut însă numai o carte onorabilă, a unei „distinse" autoare de poeme în proză şi nu această puternică viziune cuprinzătoare, a unei lumi prea puţin cunoscute şi înţelese, acesti neuitaţi „Moldoveni", cari trăesc cum au apucat din bătrâni şi se exprimă în graiul lor firesc. Unul dintre notabili, învăţătorul satului, judecând cu aceeaşi intuiţie sigură şi cu bunul simţ al ţăranului, nefalsificate prin cultură şi influenţă orăşenească, răspunde aşa inspectorului care-l mustră că, venind în inspecţie, nu l-a găsit în clasă:

—„M'am gândit, domnule inspector, că pe aşa vreme dumnezeiască să nu ţin copiii închişi, să-i chinuesc degeaba, şi i-am dus la plivit mazărea. Din când în când citeau, spuneau poezii, cântau, făceau jocuri; şi iac'asa. au luat fiecare un ouşor, un cartof, au făcut apoi un focuşor şi au copt cartofi, ouşoare. Au făcut o horă în jurul focului, au cântat către cer un cântec făcut de mine, iac'aşa..." (acest *„iac'aşa"* final e ca un sigiliu de autentificare a convingerii rostite, care nu admite replică).

Inspectorul era mai ales scandalizat că a găsit vaca în clasă, şi pe copii că nu ştiau „Tatăl nostru". Dar Niţă învăţătorul s'a înfuriat şi el:

—„ Vaca, atât. Mă rog, dar dumneavoastră nu sunteţi fii de ţărani, dela ţară? *Ei, o vacă intră în casă...* Nu aţi văzut asta niciodată?" Am subliniat această exclamaţie a lui Niţă pentrucă ea mi se pare că defineşte şi desparte două mentalităţi opuse, între care foarte cu greu se aşează puntea unei înţelegeri. Ţăranul e nedumerit, pentrucă el nu poate pricepe cum cineva se poate scandaliza dintr'o astfel de pricină, „Animal" sau „vită" nu este pentru el un epitet pejorativ ca pentru orăşeanul a cărui judecată se strâmbă după criteriile cele mai absurde de apreciere, ci un tovarăş de muncă, martor şi părtaş la necazurile ca şi la bucuriile pe care le 'ntâmpină în viaţă. Niţă citează exemple văzute de el la conacul boeresc, nu aşa cum ar invoca inspectorul autoritatea unui pedagog ilustru ci ca o confirmare excepţională a unei regule de viaţă sau atitudini deprinsă de el din practica vieţii de toate zilele: "La duduca noastră, acolo pe deal- la curte. când se nasc viţelii, purceii, sunt duşi sus. O stat un purcel cu piciorul rupt legat în scânduri. Dormea în pat, la duducuţa în odaie. Căţelele şi pisicile fătau pe pat, şi nu se speria, când se suia măgăriţa pe cerdac, ca să stea la răcoare. Şi iaca, ştiu mai mult decât dumneata sau decât minee, daaa!".

Copiii nu ştiu „Tatăl nostru" dar Niţă i-a învăţat, pe băeţi şi pe fete, câte o rugăciune în care cer dela Dumnezeu sănătate pentru părinţi şi îngăduinţă pentru nevristnicia lor, ploae la timp ca să aibă pâine şi toate cele pe potriva nevoilor ce întâmpină şi pe întelesul lor.

Am ales aceste două exemple caracteristice pentru atitudinea ţăranului român faţă de formele instituţionale pe care le ştie, al culturii şi religiei: şcoala şi biserica satului.

In amândouă cazurile se manifestă spiritul lui de iniţiativă sigur pe cunoaşterea empirică a celor ce-l înconjoară în mediul restrâns al vieţii rurale, şi refractar abstracţiunilor uscate, pe care nu le poate actualiza în experienţa proprie.

Scriam la începutul acestor rânduri, că valoarea volumului „Moldovenii" constă în bogăţia materialului de observaţie; adaog acum: şi în calitatea lui. Puţin mai lipseşte, pentruca din această cronică însufleţită şi atât de pitoresc colorată a satului Poeni să se închege o viziune epică unitară a vieţii ţărăneşti. Unele fragmente („La Păuleţ", „Hanul Surei", „Pomană") par să depăşească tiparul neîncăpător al celor câteva pagini câte le sunt socotite, în căutarea unei albii mai largi şi mai primitoare pentru mulţimea de înţelesuri pe care nu li s'a dat prilejul să le rostească. Sunt apoi tipuri de ţărani şi ţărance a căror perindare prin paginile cărţii nu ajunge ca să sleiască interesul cititorului stârnit pentru o intimitate îndelungată cu biografia unor personagii atât de firesti încât nu ai fi surprins să le întâlneşti şi să le identifici în viaţă.

Adânca experienţă a mediului rural pe care a arătat că o are autoarea „Moldovenilor", naturaleţea tonului acestei cărţi, lipsa de afectare lirică şi sentimentală a scrisului d-sale despuiat de orice podoabe gratuite, ne îndreptăţesc să aşteptăm dela d-na Cancicov şi alte evocări ale vieţii ţărăneşti, de amploare epică superioară şi de ţinuta literară a celor două volume publicate până acum.

MIHAI NICULESCU